

Редовни професор

UDK: 327(470+571)

Универзитет у Београду

COBISS.SR-ID: 67053577

Факултет безбедности

DOI: 10.18485/fb_givs_sbmd.2022.ch10

E-mail: m.mladenovic@fb.bg.ac.rs

Број страница: 151-165

ГЕОПОЛИТИЧКЕ ПРОМЕНЕ РУСКЕ СПОЉНЕ ПОЛИТИКЕ У КОНТЕКСТУ НОВЕ СТРАТЕГИЈЕ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Проф. др Мирослав Младеновић

Апстракт:

Председник В. Путин је указом од 2. јула 2021. одобрио иновирану верзију Стратегије националне безбедности Руске Федерације. Овај документ је усвојен у складу са одредбама Федералног закона из јуна 2014. године „О стратешком планирању у Руској Федерацији“, који предвиђа потребу ажурирања Стратегије сваких шест година. С обзиром на то да је претходна верзија Стратегије одобрена 31. децембра 2015, може се закључити да је појава нове верзије планског карактера и да није повезана са било каквим радикалним променама у оценама ситуације у међународним односима или у области националне безбедности. Имајући то у виду, неопходан је вишеметодски приступ истраживању и комплементарна анализа доступних података. То подразумева стално преплитање следећих метода: методе прегледа научне и стручне литературе, анализа нормативно-правне регулативе, статистичког метода, компаративног, социолошког и историјског метода. У раду ће се, на основу анализе садржаја датог документа, али и уз неопходну компарацију са другим релевантним актима и садржајима радова из ове области, дати преглед најзначајнијих акцената и порука које проистичу из нове Стратегије националне безбедности Руске Федерације.

Кључне речи:

стратегија националне безбедности, безбедност, суверенитет, национални интерес, одбрана земље, територијални интегритет

Увод

Председник В. Путин је указом од 2. јула 2021. одобрио иновирану верзију Стратегије националне безбедности Руске Федерације (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021). Овај документ је усвојен у складу са одредбама Федералног закона из јуна 2014. године „О стратешком планирању у Руској Федерацији” (Закон о стратешком планирању у Руској Федерацији 2014), који предвиђа потребу ажурирања Стратегије сваких шест година. Иновирана Стратегија националне безбедности Руске Федерације није суштински промењена у односу на претходну верзију, али садржи неке принципе и приступе који су се или први пут појавили у руским стратешким документима, или су тек сада јасно формулисани, иако су већ примењивани у пракси. Ако упоредимо националне интересе назначене у претходној и садашњој верзији документа, постаје јасно да су они, генерално гледано, упоредиви, иако постоје нијансе у погледу формулација и квантитета.

На пример, у дефинисању националних интереса појавиле су се две нове тачке: „1. – развој безбедног информационог простора, заштита руског друштва од деструктивних информација и психолошких утицаја и 2. – заштита животне средине, очување и рационално коришћење природних ресурса и прилагођавање климатским променама” (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021, члан 25, став 4 и 6).

Проблематика информационе безбедности све је присутнија у руском друштву. „Стезање обруча” око Русије путем примене „меке силе” и технологија „обојених револуција” најозбиљније се схвата као реална претња, нарочито након последњих покушаја промене руководства Белорусије оваквом методологијом.

По неким схватањима Стратегија је на неки начин „манифест нове ере”, јер садржи суштински различите оцене геостратешке ситуације у свету у односу на оне које су раније постојале. У том смислу нова стратегија је нека врста прекретнице на путу званичног одбацивања либералне фразеологије деведесетих година и њене замене моралним нормама заснованим на сопственим традицијама и интересима. У Стратегији постоји шест одвојених блокова: дипломатски, војни, економски, научно-технички, еколошки, духовни и морални.

Национални интереси у Стратегији националне безбедности из 2021. године

Национални интереси у области привреде сада изгледају мало другачије и посебно третирају економски развој на новој технолошкој основи, што се може

објаснити жељом руководства земље да дигитализује кључне економске процесе и научно-технолошким прогресом смањи зависност од продаје сировина. Није без значаја, у том смислу, и политика примена санкција западних држава према Русији, што фактички присиљава земљу да се ослања првенствено на сопствене снаге, али и партнере на другој хемисфери.

Један од националних приоритета, као што је „економски раст“, у новој верзији Стратегије замењен је појмом „економска безбедност“. Вероватно је и то последица негативног односа бројних међународних фактора према РФ.

С друге стране, обезбеђење економске сигурности је комплексан циљ који укључује одржавање макроекономске стабилности, дедоларизацију привреде, повећање продуктивности рада, повећање броја инвестиција у основна средства итд.

Изузетно важном тачком нове Стратегије сматра се њен фокус на решавање унутрашњих проблема државе. То је велика промена којом је званично је признато да унутрашњи проблеми представљају највећу претњу за стабилност друштва, али, и да су они, без сумње, повезани са делатношћу из иностранства.

Истиче се да „расте напетост у близини руских граница и покушаји неких земаља да организују дезинтеграционе процесе у Заједници Независних Држава“. Такође, један број држава Русију већ назива „претњом“, па чак и „војним противником“, што значајно повећава опасност прерастања оружаних сукоба у ратове, укључујући и употребу нуклеарног оружја.⁶⁰ На фону такве политике обуздавања Русије „од виталног је значаја јачање суверенитета, интегритета, заштите традиционалних темеља друштва, обезбеђење одбране и безбедности и спречавање мешања у унутрашње ствари“.

У Стратегији се наводи да „Русија, у случају непријатељских акција страних држава против земље, укључујући примену санкција, и даље задржава право да примени симетричне и асиметричне мере“ (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021, члан 99). Уместо искључиво спољне оријентације, интензивно се развијају приоритети унутар земље. С тим у вези добро је подсетити се историјата националних интереса кроз адекватна документа, што се може јасно сагледати у Табели 1.

⁶⁰ Видети опширније: Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021, члан 17.

Табела 1. Упоредни преглед националних интереса Русије (према Стратегији националне безбедности РФ из 2021, 2015. и 2009. г.) (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2009; 2015; 2021).

Р. бр.	2021. г.	2015. г.	2009. г.
1.	Спасовање народа Русије, развој људских потенцијала, побољшање квалитета живота и благостања грађана	Јачање одбране земље, обезбеђивање неповредивости уставног система, суверенитета, независности, државног и територијалног интегритета Руске Федерације	Развој демократије, грађанског друштва и конкурентности привреде
2.	Заштита уставног поретка, суверенитета, независности, државног и територијалног интегритета Руске Федерације, јачање одбране земље	Јачање националног споразума, политичке и друштвене стабилности, развој демократских институција, унапређење механизма интеракције између државе и цивилног друштва	Неповредивост уставног поретка
3.	Одржавање грађанског мира и слоге у земљи, јачање владавине права, искорењивање корупције, заштита грађана и свих облика имовине од противправних насртаја, развијање механизма интеракције између државе и цивилног друштва	Побољшање квалитета живота, јачање здравља становништва, осигурање стабилне демографске ситуације	Трансформација Руске Федерације у светску силу, чије су активности усмерене на одржавање стратешке стабилности и узајамно корисних партнерских односа у мултиполарном свету
4.	Развој безбедног информационог простора, заштита руског друштва од деструктивних информација и психолошког утицаја	Очување и развој културе, традиционалних руских духовних и моралних вредности	
5.	Одрживи развој руске привреде на новој технолошкој основи	Повећање конкурентности	
6.	Заштита животне средине, очување и рационално коришћење природних ресурса и прилагођавање климатским променама	Учвршћивање статуса једне од водећих светских сила за Руску Федерацију, чије су активности усмерене на одржавање стратешке стабилности и узајамно корисно партнерство у полицентричном свету	

7.	Јачање традиционалних руских духовних и моралних вредности, очување културно-историјског наслеђа народа Русије	/	
8.	Одржавање стратешке стабилности, јачање мира и безбедности, поштовање правне основе међународних односа	/	

У квантитативном смислу уочава се пораст броја дефинисаних националних интереса. Док су у Стратегији из 2009. године постојала само три, документ из 2015. истиче шест, а последњи стратешки акт – осам.

Из горње таблице може се запазити и промена редоследа приоритета. Посебно је уочљива разлика везана за стављање у први план интереса: спасавање људи и побољшање квалитета њиховог живота, уместо уобичајене – одбране земље, заштите територије, суверенитета и независности.

Оваква промена може се протумачити као жеља и процена да су потенцијали сопствене оружане силе у потпуности довољни за заштиту од спољњег противника. Аутори документа очигледно полазе од тога да је тај основни услов испуњен и да је он основа за бржи економски и технолошки прогрес који треба да доведе до укупног друштвеног развоја и јачања људских потенцијала у свим сферама друштвеног живота, укључујући и националну безбедност. Практично војно-политичка компонента више се не доживљава као једина тачка моћи, којом се обезбеђује интеграција са другим субјектима међународних односа.

Приоритети Стратегије националне безбедности из 2021. године

Кроз анализу ове три стратегије уочава се и промена у снази основних модела или пројеката који постоје у руском друштву и који се боре за освајање главних полуга за усмеравање развоја Русије. То су:

1. вестернизацијски, који је везан за уверење у незауостављивост изградње универзалног светског поретка, заснованог на принципима либерализма и западног демократизма;

2. модернизацијски пројекат, чије присталице сматрају да се западни модел светског поретка у Русији судара са непремостивим тешкоћама, па га је неопходно заменити процесом модернизације који је сличан по форми, али алтернативан по својој суштини. Суштина овог пројекта је тежња да се сачувају историјски културни корени и да се сједине са елементима савремене западне цивилизације;
3. фундаменталистички пројекат оријентисан је на принципијелном одбацивању западних вредности и тежњи да се ревитализују и развијају изворне вредности руског друштва (примат целине над индивидуом, држава као основа организације заједнице итд).

У периоду развоја постсовјетске Русије сва три пројекта имала су солидан број присталица, с тим што су се тежишни елементи периодично смењивали. На почетку је примат имала вестернизација, али је са фактичким колапсом „јелциновске Русије” и тај пројекат доживео пораз. На смену су дошле снаге које су се залагале за модернизацију, али су, у значајној мери, утицај извршиле и присталице фундаменталистичког модела.⁶¹ Чини се да данас, добрим делом под утицајем „међународне заједнице”, фундаменталистички модел има примат.

Поглавље „Економска безбедност” једно је од најупечатљивијих, а затим следи подједнако обимно „Научно-технолошки развој”. Стратегија из 2015. поставила је амбициозне циљеве да Русија постане једна од водећих земаља по БДП-у. Данас се приоритет даје „структурној трансформацији” привреде, уз „ослањање на унутрашњи потенцијал земље”.

Јасно је да је, пре свега, задатак да се обезбеди стабилност руске економије на фону глобалне рецесије. Као обавеза се истиче „одржавање макроекономске стабилности, одржавање инфлације на константно ниском нивоу, обезбеђивање стабилности рубље и уравнотеженост буџетског система” (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021, члан 67). У истом духу планирано је смањење употребе америчког долара у спољноекономској активности земље.

С друге стране, постоје јасне смернице за „трансформацију и модернизацију” привреде. Пре свега се мисли на: развој технолошке базе, удаљавање од сировинске зависности, повећање ефективне домаће тражње, повећање инвестиција, превазилажење зависности од увоза технологије, формирање независног финансијско-банкарског система, „интензивна технолошка обнова основних сектора привреде (индустрија, грађевинарство, комуникације, енергетика, пољопривреда, рударство), убрзан развој руске машиноградње, укључујући инструментоградњу и машиноградњу, приоритетно коришћење

⁶¹ Видети опширније: Младеновић 2017.

домаћих производа у решавању проблема економске модернизације” (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021, члан 67).

На листи националних интереса први пут се појавила заштита животне средине (постоји и посебно поглавље „Еколошка безбедност и рационално коришћење природних ресурса”), док је задатак из претходне Стратегије „обезбеђивање статуса једне од водећих светских сила за Руску Федерацију” – нестало.

Без обзира на промену приоритета, у документу се поново наглашава државни суверенитет. Чак и ако се не одриче процес интеграције у глобализацију, он мора да се одвија уз свеобухватно очување суверенитета.

Што се тиче међународног амбијента, у Стратегији се наводи да су главни глобални трендови губитак поверења у институције, прекид веза у међународним односима, економска рецесија, све већа улога националних држава и екстремизам. Званични став Русије је и даље везан за очување улоге УН и Савета безбедности УН.

Спољна претња доживљава се као свесна и непријатељска намера „колективног Запада” да се криза пренесе у земље другог и трећег света. Њихова је жеља да Русију претворе у „опкољену тврђаву”, да униште старе савезе и да спрече изградњу нових. Као одговор предлаже се да земља функционише као „опкољена тврђава”.

Питања националних приоритета такође су доживела извесну трансформацију (видети Табелу 2). Као први задатак истиче се, на пример, заштита грађана, а не одбрана земље, као до сада. То, између осталог, може да значи померање фокуса руководства земље на унутрашње проблеме, који у извесном смислу, у садашњим условима, представљају већу претњу националној безбедности од спољних. У овај одељак уврштен је и задатак „здравствена заштита”, који је у претходној верзији Стратегије био посебан приоритет.

„Заштита грађана” представља вишедимензионални задатак, који подразумева „повећање реалних прихода становништва, побољшање квалитета општег образовања, повећање фертилитета, повећање животног века, смањење морталитета, побољшање квалитета и доступности медицинске заштите” (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021, чланови 28–33). Очигледно је да документ садржи и извесне поуке из актуелне пандемијске ситуације јер се истиче потреба и да се одговори на биолошке претње и створи повољна санитарна и епидемиолошка ситуација у земљи.

Табела 2. Упоредни преглед стратешких националних приоритета Русије (према верзијама Стратегије националне безбедности Руске Федерације из 2021, 2015. и 2009. године)

Р. бр.	2021. г.	2015. г.	2009. г.
1.	Заштита грађана Русије и развој људских потенцијала	Одбрана земље	Национална одбрана
2.	Одбрана земље	Државна и јавна безбедност	Државна и јавна безбедност
3.	Државна и јавна безбедност	Побољшање квалитета живота руских грађана	Побољшање квалитета живота руских грађана
4.	Информациона безбедност	Економски раст	Економски раст
5.	Економска сигурност	Наука, технологија и образовање	Наука, технологија и образовање
6.	Научни и технолошки развој	Здравствена заштита	Здравствена заштита
7.	Еколошка безбедност и рационално коришћење природних ресурса	Култура	Култура
8.	Заштита традиционалних руских духовних и моралних вредности, културе и историјског памћења	Екологија живих система и рационално коришћење природних ресурса	Екологија живих система и рационално коришћење природних ресурса
9.	Стратешка стабилност и узајамно корисна међународна сарадња	Стратешка стабилност и равноправно стратешко партнерство	Стратешка стабилност и равноправно стратешко партнерство

Веома важна тачка у Стратегији јесте консолидација информационе безбедности као националног приоритета. За постизање овог приоритетног циља наглашава се неопходност обезбеђења несметаног рада критичне информационе инфраструктуре, заштитите руског друштва од деструктивног информационог утицаја терористичких и екстремистичких организација, специјалних служби и пропагандних структура страних држава, као и коришћење руских информационих технологија и опреме. Ова тематика је веома детаљно разрађена и заузима знатно више простора него у свим ранијим документима. И у том сектору, чини се, проучавање методологије извођења „обојених револуција“ несумњиво има директан одјек.

Једно од тежишта у овој сфери јесте неопходност ослањања на сопствене снаге и средства. Коришћење стране информатичке технологије и телекомуникацијских средстава повећава рањивост руских информативних ресурса, укључујући и

објекте критичне инфраструктуре (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021, члан 55).

Што се тиче других новина, може се приметити да су се у Стратегији појавиле референце на раније табу или неразматране теме, као што су прелазак Русије на коришћење вештачке интелигенције и развој националног економског система заснованог на нискоугљеничним технологијама. Све ово требало би да доведе до квалитативног помака у руској економији. У оквиру ове проблематике додат је задатак обезбеђивања интеграције економских система у оквиру Великог евроазијског партнерства.

Истовремено, из Стратегије су уклоњене ставке које се односе на јачање сарадње са ЕУ и изградњу партнерства са САД, што указује на системску кризу у односима Русије са Западом.

У поређењу са претходном верзијом документа много више пажње посвећено је заштити традиционалних руских духовних и моралних вредности, културе и историјског памћења, што је у потпуности у складу са политиком коју је руководство земље водило последњих година, укључујући увођење тематских амандмана на Устав Руске Федерације.

Да би неутралисале претње повезане са искривљавањем историје, са рушењем основних моралних и етичких норми, са покушајима увођења туђих идеала и вредности у области образовања, културе, вере, Стратегија формулише још један нови национални приоритет – „ заштита традиционалних руских духовних и моралних вредности, културе и историјског памћења”.

У том смислу посебно се истиче ревитализација институције породице, јачање грађанског јединства, заштита историјске истине и историјског памћења, развој образовања и васпитања у духу изградње одговорне личности, подршка пројеката који се залажу за систем патриотског васпитања грађана, учвршћивање културног суверенитета РФ и сл.

„Пријатељи” и „непријатељи” у Стратегији националне безбедности из 2021. године

За разлику од претходних верзија Стратегије, у новом документу се потенцијални противник јасно дефинише.

Уз констатацију да у савременом свету долази до повећања броја политичких и економских „полова”, све веће кризе идеје развоја и раста нестабилности уопште,

Стратегија одговорност за то приписује Западу и транснационалним корпорацијама, чије деловање доводи до слабљења међународних институција и механизма глобалне безбедности. Уз то, непрестани раст екстремистичких и радикалних осећања угрожава економију, традиционалне вредности и права и слободе грађана, каже се у преамбули.

Сједињене Државе остају главна претња Русији. Стратегија такође узима у обзир чињеницу да је у протеклих четрдесет година Америка „окупила“ гомилу марионетских „савезника“ – послушника. Стога се у Стратегији, када се говори о претњама или земљама које се супротстављају Русији, често користи формулација „САД и њени савезници“. У оквиру тога, у блоку „Одбрана земље“ напомиње се да „планирано распоређивање америчких ракета средњег и краћег домета у Европи и у азијско-пацифичком региону ствара претњу стратешкој стабилности и међународној безбедности“.

Документ такође одражава чињеницу да агресија данас може доћи не само „са Земље“. Епоха „Ратова звезда“ је далеко од завршетка, а на делу је и „информациона безбедност“. „Космос и информациони простори активно се развијају као нове сфере“ агресије на Русију.

Поштујући основну идеју о сопственом развоју земље, и потенцијални савезници се појављују само у духовном и моралном блоку. Наравно, поред „домаћих“ приоритета (Заједница независних држава, Абхазија и Јужна Осетија), посебно место заузимају Евроазијски економски савез, Организација уговора о колективној безбедности и савезна држава Русије и Белорусије. Кина, Индија, ШОС, БРИКС, РИК и даље остају главни партнери у стварању поузданих механизма за обезбеђење регионалне стабилности и безбедности у азијско-тихоокеанском простору „на неблоковској основи“ (Стратегија националне безбедности Руске Федерације 2021, члан 101).

Занимљиво је да појава новог стратешког документа у Руској Федерацији није изазвала велико интересовање у иностраним структурама, како у медијима, тако и у стручној заједници. Могуће је да је и овде пресудан генерални став руских противника у иностранству по коме смернице и логика деловања Кремља у области обезбеђења националне безбедности Руске Федерације остају непромењени, па тако исказане промене у документу неће имплицирати неке посебне заокрете у пракси.

Неки страни аналитичари сматрају да ће Русија, у складу са новом Стратегијом, активније тежити интеграцији са Индијом и Кином, коју још више потенцирају

непријатељски поступци Запада. Америчка средства информисања подвлаче да је суштински нова и важна тачка у објављеном руском стратешком документу спремност руског руководства да примени симетричне и асиметричне мере као одговор на непријатељске акције страних држава које угрожавају суверенитет и територијални интегритет Руске Федерације.

Већина западних коментатора ипак може да се сведе на став да је документ заснован на принципу системског сукоба између Русије и Запада.

За разлику од тога, представници медијских и аналитичких структура азијских држава са великим интересовањем реаговали су на Стратегију, посебно на део који је изнео приоритете Москве у области међународне сарадње, превасходно на источном правцу.

Истраживач са Шангајског института за међународне студије Жао Лонг у чланку у *Huanqiu Shibao* наводи да се у новој Стратегији сарадња са Кином посматра као приоритетна област руске спољне политике. Истовремено, кинески специјалиста доноси занимљив закључак да курс Русије на вишевекторски приступ у светској арени, који укључује интеракцију у таквим форматима као што су ШОС, БРИКС и РИК, говори о чињеници да Русија заправо постаје лидер новог Покрета несврстаних (New Inform n.d.).

У складу са основним идејама руског стратешког документа, министар одбране Русије Сергеј Шојгу најавио је доношење нове војне доктрине Уније Русије и Белорусије.

„Поред војних претњи, настављамо да се суочавамо са политичким и економским притиском на наше земље са такозваног колективног Запада. Под овим условима, принуђени смо да предузмемо мере одмазде“, истакао је Шојгу на заједничком састанку руског и белоруског министарства одбране (*Известија* 2021).

Садржај Доктрине још није доступан јавности, али се претпоставља да главни акценти из претходних верзија (2001. и 2018. године) неће бити промењени. У том смислу посебно се спомиње члан 1.4, по коме:

„Нуклеарно оружје Руске Федерације посматра се као средство за одвраћање од агресије великих размера против држава учесница, обезбеђивање њихове војне безбедности, одржавање међународне стабилности и мира. Истовремено, државе учеснице сматрају да је могуће користити нуклеарно оружје Руске Федерације као одговор на употребу нуклеарног и других врста оружја за масовно уништење против њих, као и као одговор на агресију великих размера уз употребу

конвенционалног наоружања у ситуацијама критичним за безбедност било које од држава учесница” (Војна доктрина Савезне државе 2021).

То практично значи да се суверенитет Белорусије гарантује руским нуклеарним потенцијалима.

Претпоставља се да ће нова војна доктрина створити услове и за проширивање конкретног руског војног присуства на територији Белорусије кроз формирање база или других облика активности руске војске на простору целе уније.

У овом тренутку на територији Белорусије нема руских војних база и објеката, изузев радио-техничке јединице Ганцевичи, која је део система упозорења на ракетни напад. Постоји и пункт зонске везе руске морнарице „Вилејка”, преко које се обезбеђује комуникација са нуклеарним подморницама.

Могуће је да ће се белоруски простор користити и за распоређивање ракетног оружја у случају реалне опасности или конкретних непријатељских напада. Нова војна доктрина највероватније предвиђа покривање Белорусије (и истовремено Русије) јединственим системима ПВО.

Догађаји који су у оквиру председничких избора значајно уздрмали Белорусију, утицали су да став њеног руководства буде знатно толерантнији када су у питању руске тежње везане за коришћење белоруских капацитета у стварању заједничког система одбране. То је показао недавни састанак руског и белоруског руководства, када је припремљено 28 заједничких докумената којима се регулишу битна питања Савезне државе Русије и Белорусије, укључујући и споменути нову Војну доктрину.

Закључак

Стратегијски интереси Русије везани су, пре свега, за системску модернизацију друштва, засновану на максималном отклону од логике „сустижућег развоја” и „отворених граница”. Данас је већ јасно да Русија не може да парира Америци сопственом војнотехнолошком и информационо-финансијском моћи, исто као што не може да парира Кини, по размерама, адекватном демографском и економском политиком. Једина шанса Русије да сачува место у „троуглу” јесу инвестиције (на рачун природне ренте) у „људски капитал”, односно у сопствено становништво. Треба поново нагласити да приоритет Русије није заштита од

спољних опасности, без обзира одакле долазе, већ унутрашњи проблеми на чије решавање би морале да буду усмерене најзначајније снаге државе и друштва.⁶²

Суштински овакво виђење руске перспективе данас је уграђено у њену Стратегију националне безбедности. У документу је добро избалансиран однос између питања безбедности и друштвено-економског развоја. Међутим, као и раније, механизам за имплементацију реченог није довољно дефинисан. Ово се донекле може прихватити с обзиром на карактер документа. Стратегија националне безбедности је основа за друге стратегије и концепте којима треба да се операционализују утврђене смернице.

Главна новина недавно одобреног стратешког документа је схватање да се национална безбедност Русије не заснива само на ракетама и тенковима, већ и на њеним традиционалним вредностима, које за стабилан развој земље нису ништа мање важне од нуклеарних арсенала.

Уочљиво је, такође, да нова Стратегија знатно више него раније верзије изражава суштину положаја Руске Федерације у свету. Многа решења директан су одговор на актуелни (негативан) однос западних земаља према Русији, нарочито на све присутније методе примене политичких технологија, изражене кроз „обојене револуције“, хибридно ратовање, сајбер и биолошко ратовање.

⁶² Видети опширније: Младеновић и Пономарева 2011.

Библиографија

- Младеновић, Јелена. 2017. Медији и трансформација политичке елите постсовјетске Русије. Мастер рад. Факултет безбедности, Универзитет у Београду.
- Младеновић, Мирослав и Јелена Пономарева. 2011. „Кина–Америка–Русија – глобални троугао 21. века”. *Социолошки преглед* 45(4): 459–476.
- Закон о стратешком планирању у Руској Федерацији. 2014. /08.11.2021/
<https://base.garant.ru/70684666>;
- New Inform. n.d. /09.11.2021/ <https://newinform.com/297419-kitaiskii-ekspert-obyasnil-kak-rf-planiruet-v-budushem-zashishatsya-ot-zapada>;
- Известија. 2021. /16.06.2021/ <https://iz.ru/1238216/2021-10-20/shoigu-rasskazal-o-novoi-voennoi-doktrine-rossii-i-belorussii/>;
- Војна доктрина Савезне државе. 2021. /16.11.2021/
<https://www.postkomsg.com/documentation/document/472/>;
- Стратегија националне безбедности Руске Федерације. 2009. /16.11.2021/
<https://www.garant.ru/products/ipo/prime/doc/95521/>;
- Стратегија националне безбедности Руске Федерације. 2015. /16.11.2021/
<http://www.kremlin.ru/acts/bank/40391/>;
- Стратегија националне безбедности Руске Федерације. 2021. /08.11.2021/
<http://www.kremlin.ru/acts/bank/47046>;

GEOPOLITICAL CHANGES OF RUSSIAN FOREIGN POLICY IN THE CONTEXT OF THEIR NEW NATIONAL SECURITY STRATEGY

Miroslav Mladenović

Abstract

By a decree of July 2, 2021, President Vladimir Putin approved an updated version of the National Security Strategy of the Russian Federation. This document was adopted in accordance with the provisions of the Federal Law of June 2014 „On Strategic Planning in the Russian Federation”, which provides for the need to update the Strategy every six years. Given that the previous version of the Strategy was approved on 31 December 2015, it can be concluded that the emergence of a new version is planned and is not associated with any radical changes in assessments of the situation in international relations or national security stated a multi-method approach to research and a complementary analysis of available data is needed. This implies constant intertwining of the following methods: methods of reviewing scientific and professional literature, analysis of normative-legal regulations, statistical method, comparative, sociological and historical methods. Based on the analysis of the content of the given document, but also with the necessary comparison with other relevant acts and contents of works in this field, the paper will provide an overview of the most important accents and messages arising from the new National Security Strategy of the Russian Federation.

Key Words:

national security strategy, security, sovereignty, national interest, defense, territorial integrity